

عنوان مقاله:

بازتاب تحولات اروپای عصر قاجار در سفرنامه های تحفه العالم و مرآت-الاحوال جهان نما

محل انتشار:

فصلنامه سخن تاریخ، دوره 15، شماره 34 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

رضا دریکوندی - دانش آموخته دکترای تاریخ ایران دوره اسلامی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

اسما بلوچ زهی - دانشجوی دکترای تاریخ ایران دوره اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

خلاصه مقاله:

در اوایل حکومت قاجار تنی چند از شخصیت های برجسته مذهبی، بنا به انگیزه های متفاوتی به سرزمین هند که در آن زمان تحت سلطه استعماری بریتانیا قرار داشت، سفر کردند. رواج بسیاری از مظاهر تمدن نوین غرب در هند، که از رهگذر حضور استعمارگران در این سرزمین فراهم آمده بود، این کشور را به یکی از دروازه های مهم آشنایی ایرانیان با اروپای متحول شده، تبدیل کرده بود. میرعبداللطیف شوشتری و آقا احمد بهبهانی، دو عالم روحانی بودند که به واسطه حضور در هند و ارتباط با انگلیسی ها، ضمن مکتوب نمودن دیده ها و شنیده های خود در قالب دو سفرنامه موسوم به تحفه العالم و مرآت آلاحوال جهان نما، در مورد این تحولات نیز موضع گیری کرده اند. پژوهش حاضر تلاش دارد با استفاده از روش تحلیل محتوا، چگونگی بازتاب جنبه های جدید تمدن غرب در کتاب تحفه و مرآت و آرای نگارندگان این دو سیاحتنامه درباره تحولات مذکور را مورد بررسی قرار دهد. یافته ها نشان می دهد شوشتری و بهبهانی آگاهی های ارزشمندی درباره پیشرفت های علمی و تحولات سیاسی و اجتماعی کشورهای اروپایی ارائه داده اند و در موارد مختلفی به ستایش این پیشرفت ها نیز پرداخته اند. در این میان بهبهانی به اشکال مختلفی تلاش داشته زمامداران قاجار را به اخذ جنبه های مثبت تمدن غرب ترغیب نماید.

کلمات کلیدی:

شوشتری، استعمار هند، انگلستان، پیشرفت های علمی، بهبهانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1490693>

